

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 924/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Timcsák, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Co 277/2014 a jeho rozsudkom z 26. novembra 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 738/2015 a jeho uznesením z 12. novembra 2015 (Rvp 883/2016),

- postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 395/2013 a jeho rozsudkom z 26. júna 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 446/2014 a jeho uznesením z 26. októbra 2015 (Rvp 893/2016) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 883/2016 a sp. zn. Rvp 893/2016 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 883/2016.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 27. januára 2016 (Rvp 883/2016) a 28. januára 2016 (Rvp 893/2016) doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

- postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Co 277/2014 a jeho rozsudkom z 26. novembra 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 738/2015 a jeho uznesením z 12. novembra 2015 (Rvp 883/2016)

- postupom Krajského súdu v Trenčíne (spolu ďalej len „krajské súdy“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 395/2013 a jeho rozsudkom z 26. júna 2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 446/2014 a jeho uznesením z 26. októbra 2015 (Rvp 893/2016) .

Sťažovateľka v sťažnostiach uvádza, že ako žalovaná bola účastníčkou súdnych konaní vedených pred Okresným súdom Nitra a Okresným súdom Považská Bystrica (ďalej len „okresné súdy“) o zrušenie rozhodcovských rozsudkov. Žalobcovia žaloby odôvodnili tým, že rozhodcovská doložka, na základe ktorej bola založená právomoc Arbitrážneho súdu Košice tvoriaca súčasť poisťných zmlúv, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká je neplatná. V dôsledku neplatnej rozhodcovskej doložky nemal podľa žalobcu v jeho veci Arbitrážny súd Košice právomoc, takže následne týmto súdom vydané rozhodcovské rozsudky nespĺňajú zákonom požadované podmienky riadneho exekučného titulu. Okresné

súdy rozsudkami sp. zn. 9 C 414/2012 (Rvp 883/2016) a sp. zn. 4 C 201/2012 (Rvp 893/2016) (ďalej len „rozsudky okresných súdov“) rozhodcovské rozsudky zrušili podľa zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“). Sťažovateľka proti napadnutým rozsudkom okresných súdov podala odvolania, o ktorých rozhodli Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 25 Co 277/2014 z 26. novembra 2014 (Rvp 883/2016) a Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 4 Co 395/2013 z 26. júna 2014 (Rvp 893/2016) (ďalej len „napadnuté rozsudky krajských súdov“) tak, že rozsudky okresných súdov potvrdili ako vecne správne. Sťažovateľka nespokojná s výsledkom napadnutých konaní podala proti napadnutým rozsudkom krajských súdov dovolania, o ktorých rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 738/2015 z 12. novembra 2015 (Rvp 883/2016) a uznesením sp. zn. 5 Cdo 446/2014 z 26. októbra 2015 (Rvp 893/2016) (ďalej len „napadnuté uznesenia“) tak, že ich ako procesne neprípustné odmietol.

Sťažovateľka v sťažnostiach namieta vo vzťahu k napadnutým uzneseniam najvyššieho súdu ich nepreskúmateľnosť a poukazuje na ich odôvodnenia, z ktorých vyplýva *„že v danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tou istou dovolateľkou a dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne a už ďalšie neuvádza“*.

Sťažovateľka uvádza, že relevantný dôvod *„zrušenia rozhodcovského rozsudku predpokladá, že súd v odôvodnení svojho rozsudku:*

- *vymedzí dotknuté všeobecné záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa a*
- *zároveň vysvetlí v čom spočívalo ich porušenie pri rozhodovaní rozhodcovského súdu.*

Obe tieto podmienky riadneho odôvodnenia na naplnenie tohto dôvodu zrušenia rozhodcovského rozsudku musia byť splnené kumulatívne, čo však zo strany odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa splnené nebolo.

Sťažovateľ pritom v odvolaní poukázal na skutočnosť, že žalobca sa svojou žalobou snažil napadnúť neplatnosť rozhodcovskej doložky v zmysle § 40 ods. 1 písm. c) ZRK. Tomu napokon z hľadiska obsahu aj zodpovedalo odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa avšak bez toho, aby súd prvého stupňa konštatoval neplatnosť rozhodcovskej doložky, resp. poukázal na aplikáciu § 40 ods. 1 písm. c) ZRK.

Dovolací súd sa k tejto argumentácii žalovaného nijakým spôsobom nevyjadril, pričom tento nedostatok zakladá nepreskúmateľnosť uznesenia dovolacieho súdu.“.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že «[s]úd prvého stupňa v rozsudku dospel k záveru, že rozhodcovská doložka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa generálnej klauzuly upravenej v § 53 ods. 1 OZ (arg. slovo najmä v § 53 ods. 4 OZ) stým, že rozhodcovská doložka spôsobuje podľa súdu značný nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Aj keď súd právne kvalifikoval rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú z dôvodu, že má spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v odôvodnení rozsudku nijako neobjasnil, v akých právach či povinnostiach vychádzajúcich z rozhodcovskej doložky mal byť žalovaný (sťažovateľ) na úkor žalobcu zvýhodnený tak, že zvýhodnenie malo byť dokonca značnou nerovnováhou vo vzťahu ku právam žalobcu. Súd prvého stupňa síce v rozsudku (bez akejkoľvek väzby na problematiku ním tvrdeného značného nepomeru v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa) konštatoval, že ak rozhodcovská doložka nebola dojednaná individuálne v štandardnej zmluve, ale bola „nanútená“ jednou zmluvnou stranou, že je daný predpoklad, že slabšia strana vzťahu (spotrebiteľ) sa nedokáže v prípadnom rozhodcovskom konaní riadne brániť. Následne však súd prvého stupňa neuviedol či na základe vykonaných dôkazov bol tento jeho predpoklad naplnený aj v konaní v rámci horeuvedenej veci a tiež ani to v čom mal prípadne v týchto súvislostiach spočívať značný nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Následne tiež súd prvého stupňa ani neuviedol či a aké dôsledky má ním konštatovaná neprijateľnosť rozhodcovskej doložky na jej platnosť. Sťažovateľ v odvolaní voči prvostupňovému rozsudku namietal, že keďže súd prvého stupňa neuviedol, v čom konkrétne, v akej časti svojho postavenia, mal byť žalobca v dôsledku rozhodcovskej doložky značne nerovnovážne oproti žalovanému znevýhodnený, rozsudok súdu prvého

stupňa neumožňuje preveriť správnosť postupu súdu metódou myšlienkového verifikácie teda preskúmania sledu premís a logických záverov, ktoré viedli súd prvého stupňa k názoru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, čo zakladá nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa.

Žalovaný ďalej v odvolaní namietal, že z rozsudku súdu prvého stupňa tiež nevyplýva či jeho záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky má nejaký vplyv na jej platnosť, keďže súd prvého stupňa v rozsudku platnosť, resp. neplatnosť rozhodcovskej doložky na žiadnom mieste nekonštatuje.

Odvolačí sa ani k tejto zásadnej argumentácii sťažovateľa uvedenej v odvolaní v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nevyjadril. Sťažovateľ preto v dovolaní napadol nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu aj z tohto aspektu. Mal totiž za to, že odvolací súd bol povinný uviesť, keď už dospel k záveru, že rozhodcovská doložka vykazuje znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky, v čom spočíva jej neprijateľnosť, ktoré konkrétne znaky vykazuje rozhodcovská doložka, ktoré ju robia neprijateľnou a v čom spočíva nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

Dovolací súd sa však ani k tejto námietke v sťažovateľa nijako nevyjadril čo zakladá nepreskúmateľnosť Uznesenia dovolacieho súdu.».

Sťažovateľka záverom sťažností konštatuje, že „je zrejmé, že dovolací súd sa nevyjadril k zásadným okolnostiam uvedeným sťažovateľom v dovolaní, a závery dovolacieho súdu sú absolútne nepreskúmateľné a arbitrárne. Uznesením dovolacieho súdu preto došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa garantovaných v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“.

K napadnutým rozsudkom krajských súdov sťažovateľka zdôrazňuje, že „[d]ôvody nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, na ktoré sťažovateľ poukázal v podanom dovolaní a ktorých sa naďalej pridŕža (viď čl. II. ods. 2 dovolania) zakladajú porušenie základných práv sťažovateľa garantovaných v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru“.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosti na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že napadnutými rozsudkami krajských súdov a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, boli porušené jej práva podľa ústavy a dohovoru a listiny označené v petite sťažností, aby napadnuté uznesenia krajských súdov a napadnuté uznesenia najvyššieho súdu zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie Krajskému súdu v Nitre (sp. zn. Rvp 883/2016) a Okresnému súdu Považská Bystrica (sp. zn. Rvp 893/2016) a priznal jej úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv napadnutými uzneseniami krajských súdov a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V súlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa názoru sťažovateľky sú napadnuté rozsudky krajských súdov arbitrárne, keďže si nimi krajské sudy bez toho, aby sa vyrovnali s jej argumentmi obsiahnutými v odvolaniach proti napadnutým rozsudkom okresných súdov, jednoducho osvojili závery okresných súdov o absolútnej neplatnosti rozhodcovskej doložky ako súčasť všeobecných poistných podmienok sťažovateľky a na tomto základe napadnuté rozsudky okresných súdov o zrušení rozhodcovských rozsudkov potvrdili ako vecne správne.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

Zo sťažností a z priloženej dokumentácie vyplýva, že najvyšší súd sa v napadnutých dovolaciach konaniach nezaoberal vecnou správnosťou napadnutých rozsudkov krajských súdov (dovolania sťažovateľky proti napadnutým rozsudkom krajských súdov najvyšší súd napadnutými uzneseniami odmietol ako neprípustné, pozn.). Ústavný súd preto napadnuté rozsudky krajských súdov preskúmal z hľadiska možného porušenia sťažovateľkinho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sústreďujúc sa pritom na posúdenie, či sú napadnuté rozsudky krajských súdov ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené a či ich nemožno považovať za arbitrárne.

Pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny) si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti

namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 234/2014).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech

(nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Z napadnutých rozsudkov krajských súdov vyplýva, že krajské súdy ako odvolacie súdy sa stotožnili s rozsudkami okresných súdov, keď posúdili rozhodcovskú doložku obsiahnutú v samotných všeobecných poisťných podmienkach ako neplatnú, keďže nebola individuálne dojednaná a žalobcovia nemali možnosť brániť svoje práva pred všeobecnými súdmi, čím došlo k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov. V dôsledku uvedeného krajské súdy potvrdili rozsudky okresných súdov, ktorými došlo k zrušeniu rozhodcovských rozsudkov Arbitrážneho súdu Košice, ako vecne správne [§ 40 ods. 1 písm. g) a j) zákona o rozhodcovskom konaní].

Odôvodnenie napadnutých rozsudkov krajských súdov nemá podľa názoru ústavného súdu arbitrážny charakter. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát poukázal na judikatúru Súdneho dvora, ktorá vychádza z predpokladu, že kontrolu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách má súd realizovať ex offio, pričom nevyhnutnosť tohto postupu je daná povahou a významom verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana spotrebiteľa (II. ÚS 235/2012). Skutočnosť, že sťažovateľka sa s takýmto prístupom a z neho vyplývajúcim právnym názorom krajských súdov vysloveným v odvolacích konaniach nestotožňuje, nemôže viesť sama osebe k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrážnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajských súdov svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov uplatnenou vo veci sťažovateľky všeobecnými súdmi, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajských súdov iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil

od znenia príslušných ustanovení právnych predpisov, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Podľa názoru ústavného súdu výklad relevantných právnych noriem uplatnený krajskými súdmi takéto nedostatky nevykazuje, a preto sťažnosti v tejto časti odmietol pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu označených práv uzneseniami najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Sťažovateľka v sťažnostiach tiež namietala porušenie označených práv postupom a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu, ktorými boli ňou podané dovolania odmietnuté ako neprípustné.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravuje § 236 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v čase rozhodovania najvyššieho súdu, do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“).

V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písmenom a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi

bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenia najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutých rozhodnutiach zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutých rozhodnutí najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolania sťažovateľky odmietnuť ako neprípustné, a to jednak podľa § 239 OSP, ako aj podľa § 237 OSP.

Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých možno uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Pokiaľ sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ňou podaných dovolaní nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv. K námietkam uvedeným v sťažnostiach ústavný súd tiež konštatuje, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nerozhodoval o veci meritórne, ale iba procesne, nezistiac dovolacie dôvody podľa § 237 OSP.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu ňou porušenie označených práv ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažností na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Napadnuté uznesenia najvyššieho súdu nemôžu byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením sťažovateľkou označených práv aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup občianskoprávných súdov v opravných konaniach (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosti sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnené.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2016